INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt:	MO-ME-N-T MOderní MEtody s Novými Technologiemi
Reg.č.:	CZ.1.07/1.5.00/34.0903
Operační program:	Vzdělávání pro konkurenceschopnost
Škola:	Hotelová škola, Vyšší odborná škola hotelnictví a turismu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Poděbrady
Tematický okruh:	Filozofie osvícenství
Jméno autora:	Mgr. Marek Feller
Datum:	9. 9. 2013
Ročník: (Cíl. skupina):	4.
Anotace:	Po vysvětlení pojmu osvícenství a charakteristice změn následují informace o hlavních představitelích období (Ch.L.Montesquieu, J.J. Rousseau, Voltaire). Zmíněni jsou též encyklopedisté a změny postoje osvícenců k náboženství.

Filozofie osvícenství

- vláda Ludvíka XIV. vyčerpala národní zdroje
- boj „světla a rozumu“ s „tmou nevědomosti a předsudků“
- nebyl to jednotný směr
- základy v Itálii, přesun do Anglie, vrchol ve Francii

- poznání, šíření vzdělání, překonání předsudků
- boj za svobodu myšlení a přesvědčení
- proti církvi a proti sociální nerovnosti
- zdůrazňuje přirozenou rovnost lidí
- změny možné reformami (realizují osvícení panovníci)
- přeceňovali úlohu duševních činitelů ve společnosti
- vznik Encyklopedie umění, věd a řemesel

Charles Louis Montesquieu (1689 – 1755)

- dílo: Perské listy

- kritika společenských, státních a církevních poměrů
- satira absolutismu, nesnášenlivosti, uvolnění mravů
- inspirace v Anglii
- vyzdvihuje rozdělení státní moci = politická svoboda
- nutné dělení moci na exekutivu a legislativu a moc soudní
- nebyl ateistou, ale kritizoval církev

Jean Jacques Rousseau (1712 – 1778)

- těžký život, smrt matky při porodu (sluha, písař, učitel hudby)

- dílo: Rozprava o původu nerovnosti mezi lidmi

- člověk byl v původním přírodní stavu spokojený (návrat)
- nerovnost je důsledkem soukromého vlastnictví
- proti útlaku, bídě, despotismu

- dílo: O společenské smlouvě

- zastánce demokracie (boj za svobodu a rovnost lidí)
- základ Deklarace lidských a občanských práv
- nedůvěra v rozum, kritik civilizace, techniky

- dílo: Emil čili o výchově (výchova = bránit negativním vlivům)

„Svoboda člověka není v tom, aby si každý dělal co chce, nýbrž spíše v tom, aby nikdo nedělal co nechce.“

(Francois Marie Arouet) Voltaire (1694 – 1778)

- mluvčí středních vrstev
- ve jménu rozumu proti veškeré nespravedlnosti
- proti nesnášenlivosti a netoleranci

„Nesouhlasím s tím co říkáte, ale až do smrti budu hájit vaše právo to říkat.“

- proti absolutismu, fanatismu, pověrám, víře v zázraky
- byl **deista** (bůh stvořitelem, ale neřídí svět)
- hájil determinismus (člověk a svět nezávisí na bohu, svět má své poznatelné zákony)
- psal **protiklerikální** pamflety
- stoupenec **sekularizace** církve
- boj o svobodu slova, tisku a svědomí

Encyklopedisté a materialisté

- dílo: Encyklopedie umění, věd a řemesel

- Denis Diderot, Jean d‘Alembert, Voltaire, Rousseau…
- „bible“ nového myšlení a liberalismu

- Denis DIDEROT (1713 – 1784)

- hlavní redaktor
- místo překladu vytvořil naučný slovník
- všechny tehdejší obory, poznatky a vědění (shrnutí)
- žádal neustálé sbírání faktů, úvaha + ověřování zkušeností
- věřil v materiální jednotu světa, jednotu dobra a krásy

díla: Filosofické myšlenky, Jakub fatalista (proticírkevní)

- materialisté: La Mettrie (spis Člověk stroj), Holbach

Náboženství a etika v osvícenské Anglii

1) snaha založit náboženství na rozumu

- rozšířený deismus

- neuznává zázraky ani zjevení

2) rozumová kritika tradičního náboženství

- snaha o nezaujaté historické zkoumání

- prakticko-etická stránka náboženství

- kritika pokrytectví, zbožnosti navenek, pronásledování jiných náboženství, fanatismu..

3) požadavek náboženské tolerance

- J. Locke (Listy o snášenlivosti)

4) etické úvahy

- A.A.Cooper (co je mravně dobré, to cítíme X bůh)